



Gezondheid, Milieu en Veiligheid Brabant

Gemeente Alphen
Dhr. A. van der Zwaluw
Postbus 3
5130 AA ALPHEN

Kenmerk:	UIT- 20042798	Datum:	12 oktober 2020
Behandeld door:	M.M. Scholtes	E-mail:	m.scholtes@ggdgm.nl
Onderwerp:	Gezondheidskundige beoordeling plan Oude Tilburgsebaan 6 Alphen		

Geachte heer Van der Zwaluw,

Op 4 september 2020 heeft de gemeente Alphen de GGD gevraagd haar te adviseren over de bestemmingsplanwijziging aan de Oude Tilburgsebaan 6 te Alphen. Tot 2011 was op dit perceel een pluimveehouderij gevestigd. Sinds 2011 worden er geen dieren meer gehouden en is het een VAB-locatie waar op dit moment opslag van caravans en auto's plaatsvindt. Tevens is er een timmer- en metaalwerkplaats gehuisvest. In de toekomstige situatie wil men op deze locatie het recreatiebedrijf "Natuurlijk Anders" ontwikkelen. Het plan is om hier 13 "beleefkamers" te realiseren waar gasten kunnen overnachten. Daarnaast komt er een belevingsruimte waar bezoekers de keukens van Martens en Dochters kunnen ervaren. Op de eerste verdieping van deze belevingsruimte worden workshops en/of kookclinics gegeven en worden inspiratie- en ontwerpessies gehouden.

Omdat op korte afstand een relatief groot intensieve geitenhouderij gevestigd is, vraagt de gemeente Alphen aan de GGD een gezondheidsadvies over deze herbestemming. Voor het opstellen van het advies is gebruik gemaakt van het concept "bestemmingsplan Oude Tilburgsebaan 6, Alphen" d.d. 6-7-2020 en via de email aangeleverde informatie met betrekking tot de achtergrondgeurbelasting (d.d. 28 en 29 september 2020). Daarnaast is gebruik gemaakt van het verkennend bodemonderzoek Oude Tilburgsebaan 6 te Alphen, Aeres milieu, 23 juli 2020.

Beschrijving omgeving

- Het plangebied is onderdeel van de lintbebouwing langs de Tilburgsebaan, de Oosterwijksestraat en het Looneind. Langs dit lint komen verschillende agrarische bedrijven en andere bedrijven voor. Op 310 meter afstand is een varkenshouderij gelegen (Oosterwijksestraat 6).

Team Gezondheid Milieu en Veiligheid

Postbus 3024
5003 DA TLBURG
0900 - 3686868

milieu@ggdgm.nl

Daarnaast liggen er twee melkveehouderijen op respectievelijk 170 en 240 meter (Oosterwijksestraat 3A en 5) vanaf de bestemmingsafstand. Op 430 meter afstand ligt een geitenhouderij. De dichtstbijzijnde veehouderij is gelegen op Looneind 6 op circa 100 meter van het plangebied.

- Op het naastgelegen perceel Oude Tilburgsebaan 8 bevindt zich een burgerwoning. Op 21 meter afstand van de rand van het bestemmingsplan ligt een tweede burgerwoning (Looneind 7).
- Door de ontwikkeling wordt een toename van 52,4 motorvoertuigen per etmaal verwacht.
- Er is het voornemen het initiatief landschappelijk in te passen. Door het kleinschalige karakter van het recreatiebedrijf, de aanwezigheid van de bestaande, hoge begroeiing langs de perceelsgrens c.q. Bels Lijntje en het voornemen om nog meer bomen en struiken te planten, verwacht de initiatiefnemer geen belemmering van het woon- en leefklimaat ter plaatse van de woningen.

Reactie GGD milieufactoren

In de aangeleverde notitie zijn de belangrijkste milieuaspecten beschreven die de GGD gebruikt in haar gezondheidkundige beoordeling. Hieronder volgen een aantal aanvullende opmerkingen. Door de GGD worden gezondheids-kundige advieswaarden gehanteerd, die veelal strikter zijn dan de wettelijke waarden. Afhankelijk van de ambitie van de gemeente kan gestreefd worden naar het voldoen aan deze gezondheidkundige advieswaarden.

Emissies vanuit veehouderijen

Veehouderijen hebben impact op hun fysieke omgeving, zowel landschappelijk als qua milieu en volksgezondheid. Uit onder andere het VGO-onderzoek blijkt dat omwonenden van veehouderijen blootgesteld worden aan verhoogde concentraties van geur, fijn stof, endotoxinen en biologische agentia. Deze blootstelling kan tot hinder en gezondheidsklachten leiden.

Het VGO onderzoek betreft met name epidemiologische gegevens, onderzoek naar oorzakelijke factoren is nog in volle gang. Het ligt voor de hand dat vrijkomende emissies van veehouderijen zoals ((biologisch) fijnstof, endotoxinen, mogelijk zoönotische ziekteverwekkers en stoffen die vrijkomen bij mestverwerking hierbij een rol spelen.

- Opgemerkt wordt dat het een vrije keuze van mensen is om een verblijf in het recreatiepark te boeken. Bovendien zal de verblijftijd op het recreatiepark van kortere duur zijn dan in een burgerwoning/ plattelandswoning waar het VGO-onderzoek zich op heeft gericht.

In het advies hieronder zal per milieu-item een beoordeling worden gemaakt. Maar allereerst zal ingegaan worden op het feit dat in de directe omgeving een geitenhouderij is gelegen.

Geiten

In het onderzoek Veehouderij en Gezondheid (VGO)^{1, 2} werd gevonden dat in een straal van 1,5-2km rondom geitenhouderijen omwonenden een grotere kans op een longontsteking hebben. Dit verband is tussen 2009 en 2016 elk jaar gevonden. Ook in aanvullend onderzoek in Utrecht/ Gelderland/ Overijssel werd eenzelfde verband gevonden. Op dit moment is nog niet bekend wat de oorzaak van het verhoogd voorkomen van longontstekingen is, waardoor nog geen beschermende maatregelen te nemen zijn.

¹ Veehouderijen en gezondheid omwonenden (VGO), Maassen K, et al, 2016

² Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies). Analyse van gezondheidseffecten, risicofactoren en uitstoot van bio-aerosolen, Hagenaars T, Hoeksma P, de Roda Husman AM, Swart A, Wouters, 2017



Beoordeling

- Op de locatie Oosterwijksestraat 7 worden 5690 geiten gehouden (bron web bvb). Het bedrijf ligt op circa 430 meter van het bestemmingsplan en daarmee binnen de cirkel waarvan uit onderzoek bleek dat omwonenden een verhoogd risico op longontsteking lopen. Verder bleek dat het risico groter wordt, naarmate de afstand tot de geitenhouderij kleiner werd. Dit laatste is niet verder expliciet gekwantificeerd.
- In het VGO onderzoek is niet onderzocht of het risico op het verhoogd voorkomen van longontsteking er is wanneer men kortere tijd in de directe nabijheid van geitenhouderijen verblijft. Geadviseerd wordt om cliënten op dit risico te wijzen zodat zij zelf een beslissing kunnen nemen om hier wel of niet te verblijven.

Geur

Gezondheidskundige advieswaarden

Het onderzoek van Geelen et al. geeft volgens de GGD op dit moment het best beschikbare beeld van de relatie tussen achtergrondgeurbelasting van veehouderij en mate van (ernstige) geurhinder, omdat dit onderzoek het meest recent is uitgevoerd en er een grotere populatie gebruikt is. Vanuit gezondheid wordt als maximum percentage geurgehinderden 20% voor het buitengebied gehanteerd. Rekening houdend met de resultaten uit het onderzoek van Geelen et al. betekent dit dat op basis van de algemene blootstellingsrespons relatie voor het buitengebied als maximum een achtergrondgeurbelasting van 10 OU/m³ wordt gehanteerd.

Voor de voorgrondgeurbelasting sluit de GGD aan bij de waarden uit bijlage 6-7 van de handreiking Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) voor een niet-concentratie gebied omdat deze, in tegenstelling tot de wettelijke normen, op wetenschappelijke inzichten in de blootstelling-responsrelatie zijn gebaseerd. De GGD vindt dat het onderscheid tussen concentratie- en niet-concentratiegebied moet vervallen, omdat deze niet gezondheidskundig is onderbouwd. Dit betekent dat vanuit gezondheid wordt geadviseerd te toetsen aan 5 OU/m³ als gezondheidskundige advieswaarden voor de voorgrondgeurbelasting in het buitengebied.

Voor dieren waarvoor geen wettelijke waarde is vastgesteld, zoals melkvee, geldt een afstands-criterium. De GGD sluit hierbij aan bij de afstanden zoals gehanteerd door de VNG. Als minimum afstand wordt daarbij een afstand van 100 meter gehanteerd.

Beoordeling

- De meest nabijgelegen melkveehouderij is op meer dan 100 meter van de beoogde recreatievoorziening gelegen (Looneind 6, 206 stuks melkvee/ vrouwelijk jongvee) en voldoet daarmee aan bovengenoemde afstandscriterium. .
- De voorgrondgeurbelasting van omliggende bedrijven op deze recreatievoorziening is niet bepaald, waardoor niet beoordeeld kan worden of voldaan wordt aan de gezondheidskundige advieswaarde voor voorgrondgeurbelasting.
- De achtergrondgeurbelasting ligt tussen de 3 en 7 OU/m³ en voldoet daarmee aan de gezondheidskundige advieswaarde voor de achtergrondgeurbelasting in het buitengebied. Dit betekent dat naar verwachting het percentage geurgehinderden het maximum van 20% niet overschrijdt.

Luchtkwaliteit

Gezondheidskundige advieswaarden fijnstof (PM10 en PM2,5)

Bekend is dat onder de wettelijke grenswaarden voor fijnstof gezondheidseffecten kunnen optreden. De GGD adviseert in het kader van een gezond leefklimaat om de WHO waarden (zie tabel) als maatgevend te nemen, omdat onder de wettelijke normen gezondheidswinst te behalen valt.

	PM2,5	PM10
Jaarlijks gemiddelde	10 µg/m ³	20 µg/m ³
Maximale 24-uursbelasting	25 µg/m ³	50 µg/m ³

Beoordeling

- De concentratie PM2,5 ligt tussen de 10 en 12 µg/m³ en ligt dus net boven de gezondheidskundige advieswaarde, zoals overigens in grote delen van Nederland.
- De concentratie PM10 ligt onder de 18 µg/m³ en voldoet aan de gezondheidskundige advieswaarde.

Gezondheidskundige advieswaarde endotoxine

De GGD vindt dat endotoxinen een aanvullende parameter is op die van fijnstof voor de beoordeling van blootstelling afkomstig van veehouderijen. Endotoxinen kunnen via inademing acute luchtwegklachten en chronische effecten op de luchtwegen (niet allergische astma en COPD) veroorzaken. Op basis van de handreiking endotoxine^[1], opgesteld door het Ondersteuningsteam, is aan de hand van de fijnstofemissie vanuit stallen van varkens en pluimveebedrijven de afstand te berekenen waarbinnen naar verwachting de gezondheidskundige advieswaarde van endotoxine (30 EU/m³) wordt overschreden.

Beoordeling

- Uit aangeleverde stuk blijkt dat op 310 meter afstand een varkenshouderij is gelegen (Oosterwijksestraat 6). In web bvb wordt de fijnstof emissie op nul gesteld (dieraantal is nul). Dit geldt ook voor de varkenshouderijen aan de Oosterwijksestraat 1, 10 en 13. Op de Oosterwijksestraat 5 worden naast melkvee ook vleesvarkens gehouden. De fijnstofemissie afkomstig van de vleesvarkens bedraagt 15 kg/j. Op de locatie Looneind 1 te Alphen worden vleesvarkens gehouden. De fijnstofemissie bedraagt 69 kg/j (bron web bvb)
- Op de locatie Oosterwijksestraat 3A worden melkvee en ouderdieren van vleeskuikens gehouden. De fijnstofemissie van deze laatste diersoort bedraagt 101 kg/jaar (bron web bvb)
- Op basis van de fijnstofemissie is de endotoxine richtafstand van de individuele varkenshouderijen en het pluimveebedrijf berekend tot het recreatieterrein. De beoogde locatie ligt niet binnen de berekende richtafstanden. Er is geen sprake van een verhoogd risico op gezondheidsklachten door endotoxinen afkomstig van de individuele varkens- en pluimveehouderij.
- In het gebied liggen meerdere veehouderijen. Cumulatie van endotoxine is mogelijk. Ook andere soorten vee dan pluimvee en varkens kunnen aan de totale endotoxine concentratie in een gebied bijdragen. Dit is nog niet te berekenen. Op dit moment wordt gewerkt aan de actualisatie van de endotoxine handreiking. Een update wordt begin 2021 verwacht.

^[1] Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0
Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid 25 november 2016

Verkeer als bron

Gezondheidskundige advieswaarden

De WHO concludeert dat nabij drukke wegen talloze componenten in verhoogde concentraties aanwezig zijn in verkeersuitstoot, en dat de gezondheidseffecten niet aan één of enkele componenten zijn toe te schrijven (REVIHAAP, 2013). Daardoor is 'afstand houden tot de weg' nog steeds de beste maatregel, aangezien dit minder blootstelling aan het volledige mengsel tot gevolg heeft. Vandaar dat de GGD naast de gezondheidskundige WHO advieswaarden ook afstandscriteria hanteert tussen woningen en Rijkswegen (300 meter) en drukke doorgaande wegen (50 meter tot de eerstelijnsbebouwing bij wegen >10.000 motorvoertuigbewegingen per etmaal).

Beoordeling:

- Uit de aangeleverde informatie blijkt dat aan bovengenoemde advieswaarden wordt voldaan.

Geluid

Gezondheidskundige advieswaarden

Wegverkeer is in Nederland de belangrijkste bron van geluidshinder in de woonomgeving. Blootstelling aan geluid kan een scala aan nadelige gezondheidseffecten veroorzaken. De geluidsbelastingen worden inzichtelijk gemaakt aan de hand van geluidcontouren langs de wegen. De GGD gaat in haar beoordeling van de geluidssituatie uit van de volgende gezondheidskundige advieswaarden voor geluidniveaus:

- o Maximaal geluidniveau van **50 dB^[2] Lden** op de hoogst belaste gevel voor de bronnen wegverkeer, railverkeer en bedrijven, ter bescherming van de gezondheid.
- o Maximaal **40 dB Lnight** op de hoogst belaste gevel voor de bronnen wegverkeer, railverkeer en bedrijven gedurende de nacht om slaapverstoring zoveel mogelijk te voorkomen.
- o Wanneer bron- en overdrachtsmaatregelen niet afdoende zijn om onder de genoemde waarde te komen, wordt geadviseerd te kijken naar het niveau binnen: maximale binnenwaarde Lden 33 dB. Hierbij wordt opgemerkt dat ondanks de aanwezigheid van (geforceerde) ventilatie mensen vaak de ramen openhouden. Dit reduceert natuurlijk sterk het effect van de aanwezige isolatie. Belangrijk is hier rekening mee te houden en onderschrijft het belang van het zoeken naar bronmaatregelen.

Beoordeling

- Een recreatiebedrijf met bijbehorende ondergeschikte functies is niet geluidgevoelig in het kader van de Wet geluidhinder. Een akoestisch onderzoek wegverkeerslawaaï is vanuit de Wet geluidhinder daarom niet beschikbaar.
- Vanuit gezondheid wordt geadviseerd er zorg voor te dragen dat de geluidsbelasting met name in de nacht zodanig laag is (Lnight 40 dB), dat slaapverstoring zoveel mogelijk wordt voorkomen.
- Omwonenden kunnen toegenomen geluidsbelasting ervaren van toename in verkeer en door recreanten aanwezig bij het recreatiebedrijf. Wij adviseren hier in de afweging over deze bestemmingswijziging aandacht aan te besteden, door bijvoorbeeld afspraken te maken tot welk tijdstip buitenactiviteiten met geluidsproductie georganiseerd mogen worden.

^[2] Transportgeluid wordt weergegeven in Lden met als eenheid dB (notatie zonder de A, ook al is het A-gewogen).

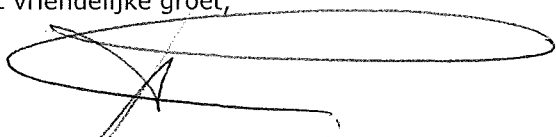
Bodemkwaliteit

Er is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. Eén van de algemene aandachtspunten vanuit de GGD is de aanwezigheid van lood in de bodem, met name wanneer er onverharde speelplekken voor kinderen op het terrein aanwezig zijn. Uit het verkennend bodemonderzoek blijkt dat in de geanalyseerde grondmengmonsters van de bovengrond en ondergrond geen gehalten zijn gemeten verhoogd ten opzichte van de achtergrondwaarden. De hoeveelheid lood in de grond blijft ruim onder de 100 mg/kgds, waarmee de bodem voldoet aan de door de GGD gehanteerde indeling "gezondheidskundig voldoende bodemkwaliteit voor lood" voor plaats waar kinderen spelen. Ook blijft de concentratie lood onder de bij deze indeling behorende waarde voor een grote moestuin (60 mg/kgds)

In het freatisch grondwater zijn geen concentraties aangetroffen boven de tussenwaarde. Er is op basis van de analyse resultaten bij het gebruik van de grond voor de beoogde bestemming geen gezondheidsrisico te verwachten.

Als u nog vragen heeft over deze bevindingen of adviezen, kunt u contact opnemen met mij via het algemene telefoonnummer 0900 3 686868.

Met vriendelijke groet,



1-0"

Monique Scholtes

Adviseur milieu en gezondheid GGD'en Brabant